

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ
 ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ
 ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΓΕΩΡΓ. Ι. ΔΕΛΕΔΑΚΙΣ Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΞΟΔΟΣ ΤΟΠΧΑΝΑ ΑΡΙΘΜΟΣ 78

ΑΙ ΕΥΛΟΓΙΑΙ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

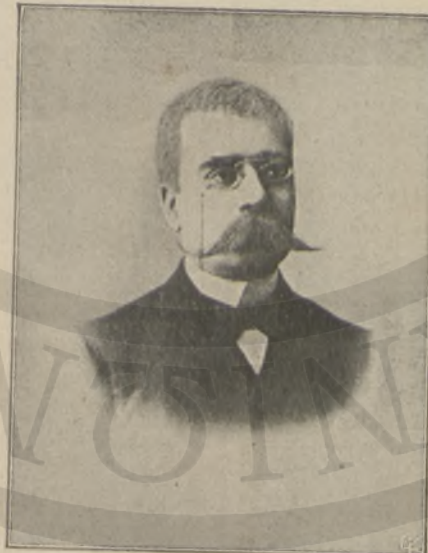
[Τὰ «Πάτρια», ὄργανον «τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑταιρείας τῆς ὑπὲρ τῶν πατρίων ἀμύνης», ἐξ ἀφορμῆς τοῦ διορισμοῦ τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ κ. Ζαΐμη ὡς Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ Κρήτης δημοσιεύει τὰς κάτωθι περιχοπὰς τῆς τελευταίας ἐπιστολῆς τοῦ πατρὸς τοῦ ἀειμνήστου πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος Θρασ. Ζαΐμη, αἰτινες ὡς ἀποτελοῦσαι ὑψίστην διδασκαλίαν πατρὸς τελείου πρὸς τὰ τέκνα του, χριστιανοῦ καὶ μεγάλου ἅμα πατριώτου, πρέπει νὰ μελετηθῶσι παρὰ πάντων.]

«Καθορῶν τὴν υγιάν μου ἐπὶ τὰ » χεῖρω προβαίνουσαν, ἔκρινα θεόν ἵνα » διαβάσω πρὸς τὰ ἀγαπητά μου τέκνα τὰς τελευταίας ἐντολάς μου. Τὰ » παρακαλῶ δὲ, ἵνα πιστῶς ἐκτελέσωσι » ταύτας, εἴαν θέλωσι νὰ τύχωσι τῆς » ἐμῆς εὐλογίας· διότι «εὐλογία πατέρων στήριζουσι τέκνα».

«Ἀποθνήσκων τέκνον γνήσιον τῆς Ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐντέλλομαι τοῖς ἀγαπητοῖς μου τέκνοις ἵνα διατελῶσι πιστὰ καὶ ἀφωσιωμένα εἰς τὴν πατρίαν αὐτῶν θρησκείαν. Παραγγέλλω ἐπομένως αὐτοῖς, ἵνα ἀκριβῶς ἐκπληρώσι τὰ χριστιανικὰ καθήκοντά των καὶ διαφυλάττωσιν ἀμείωτα τὰ χριστιανικὰ ἔθμα τῆς Πατρίδος των. Συνίστημι δὲ ἐνθέρμως αὐτοῖς πρὸ παντὸς ἄλλου τὴν ἐλεημοσύνην. Καθ' ὅλον τὸν βίον μου ὡς τὴν μεγαλυτέραν ἀτέλειαν τῆς ἀνθρωπότητος ἐθεώρησα τὴν μὴ ὑπαρξίν

κοινωνικῆς καταστάσεως, ἐν ἣ πάντες οἱ ἄνθρωποι νὰ ἔχωσι τὰ αὐτὰ μέσα τῆς ζωῆς. Τούτου μὴ ὄντος κατερθωτοῦ, ἡ ἐλεημοσύνη πρὸς τοὺς πτωχοὺς εἶναι τὸ χριστιανικώτερον καθήκον καὶ ἡ μεγαλυτέρα τῶν ἀρετῶν. Διὰ τοῦτο παραγγέλλω εἰς τὰ τέκνα μου νὰ βοηθῶσι τοὺς πτωχοὺς, παράδειγμα ἔχοντα τοὺς γονεῖς αὐτῶν.

«Ἐντέλλομαι τοῖς υἱοῖς μου, εἴαν ὁ Θεὸς εὐδοκήσῃ καὶ χάριση αὐτοῖς ζωὴν, ν' ἀφωσιωθῶσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Πατρίδος, ἀπαθουίντες τὰς ἐγωιστικὰς ἰδέας τοῦ συμφέροντος καὶ τοῦ ἀτομισμού. Ἀφωσιούμενοι δὲ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Πατρίδος, καὶ ἐκλέγοντες κατὰ τὴν κλίσιν των τὰ ἐπαγγέλματά των, ὀφείλουσι κατὰ γράμμα ν' ἀκολουθῶσι τὴν φιλοπατρίαν, τὴν αὐταπάρνησιν καὶ τὴν ἀμνησικακίαν τῶν προγόνων αὐτῶν. Ἡ οἰκογένεια, ἧς φέρουσι τὸ ὄνομα, παρέσχε τῇ Πατρίδι σπουδαίους καὶ ἐναρέτους ἄνδρας, τὸν Παναγιώτην Ζαΐμην, πρωτεπαναστάτην τοῦ 1769 τὸν Ἀσημάκην Ζαΐμην, υἱὸν τοῦ Παναγιώτου, καὶ τὸν Ἀνδρέαν Ζαΐμην υἱὸν τοῦ Ἀσημάκη καὶ ἐμὸν πατέρα. Καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι προπάτορες αὐτῶν, ἔστωσαν ὑπόδειγμα τῆς πολιτείας τῶν ἀγαπητῶν μου υἱῶν. Πολιτευόμενοι, ἄς ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν μόνον τῆς Πατρίδος τὸ συμφέρον καὶ αὐτὸ μόνον. Ἔστωσαν δὲ ἥπιοι πρὸς τοὺς ἀντιθέτους αὐτῶν καὶ ἀμνησικακοί, διότι ἡ μνησικακία ἀρμύζει μόνον εἰς τὰ θηρία.

ΑΛΞ. ΟΡ. ΖΑΪΜΗΣ
 ΥΠΑΤΟΣ ΑΡΜΟΣΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗ.

«Παραγγέλλω τοῖς υἱοῖς μου καὶ τῇ πολυαγαπημένῃ μου θυγατρὶ Ἑλένῃ νὰ συζευχθῶσι μετὰ ἀλλήλους.

«Παρακαλῶ τὴν σὺν τῇ ἀδελφῇ μου αὐτῆς τὰ τέκνα μου νὰ τ...

τικόν μνημόσυνον ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου, νὰ μνημονεύωσι δὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ τὰ ἐξῆς ὀνόματα: Ἀσημάκη, Ἀναστασίας, Ἀνδρέου, Ἑλένης, Παναγιώτου καὶ Αἰκατερίνης Ζαΐμη, καὶ τὰ ὀνόματα Ἀναστασίου καὶ Αἰκατερίνης Χαραλάμπη. Παρακαλῶ δὲ τὰ τέκνα μου, ἵνα τὴν ἐντολὴν μεταβιβάσωσι καὶ εἰς τὰ ἑαυτῶν τέκνα.

«Συνίστημι εἰς τὰ τέκνα μου ν' ἀποφεύγωσι τὴν σπατάλην καὶ τὴν φιλαργυρίαν, διότι ἀμφότερα τὰ ἐλαττώματά εἰσι μισητά.»

**

Διατί, ἐσκέφθημεν, νὰ μὴ ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἐπιμελῆ καλλιέργειαν ἢ εὐρωστος βλάστησις; Διατί νὰ μὴ ἀποδοθῇ εἰς τὰς πατρικὰς εὐλογίας τῶν τέκνων ἢ πρόδοσις; Ἀλλὰ μὴ πάντες οἱ πατέρες δὲν εὐλογοῦσι τὰ τέκνα των;

Ναί. Ἀλλ' ἄς θέσωσι τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας πάντες οἱ πατέρες τῆς συγχρόνου μάλιστα ἐποχῆς, ἰδίᾳ ἐκεῖνοι, οἵτινες κατέχουσι τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν τοῖς ἀξιώμασιν, ἐν τῷ πλούτῳ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐν γένει καὶ ἄς ὁμολογήσωσιν ἕκαστοι εἰς ἑαυτόν, ἂν ἔλαβον παρὰ τῶν πατέρων των ἢ ἂν ἐσκέφθησαν νὰ δώσωσι εἰς τὰ τέκνα των τοιαύτας ἐποικο-

δομητικὰς καὶ σωτηρίους τελευταίας ἐντολάς.

Ἄλλοι ἦσαν οἱ πατέρες ἐκεῖνοι, ὧν ὁ Θρασύβουλος Ζαΐμης ὑπῆρξεν ἐν τῶν τελευταίων ὑποδειγμάτων. Παρατηρήσατε πόσῃ ἀποδίδει σημασίαν εἰς τὴν πατρικὴν του εὐλογίαν. Μετὰ πόσης εὐγενοῦς ὑπερφημίας ἀναφέρει τὸν ὑψηλόν του τίτλον: «Τέκνον γνήσιον τῆς Ἀνατολ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας». Πῶς συνιστᾷ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν πατρίαν θρησκείαν καὶ τὴν ἐμμονὴν εἰς τὰ χριστιανικὰ ἔθιμα τῆς Πατρίδος. Ὅποιος οἶδει ἐντολάς περὶ τῆς πρεπούσης ἀφοσίωσης εἰς τὴν Πατρίδα καὶ ἐπὶ τίνων θεμελιῶν ἀρραγῶν στηρίζει τὴν ἐξυπηρέτησιν αὐτῆς. Πῶς ἀπαγορεύει εἰς τὴν θυγατέρα του νὰ ὑπανδρευθῇ ξένον. Πῶς ἐπικαλεῖται τὰ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τῶν προγόνων του ἱερά μνημόσυνα ὁ πιστὸς χριστιανός!

Καὶ δὲν ἦτο ἀκόμη τόσο φοβερός ὁ εἰσελάσας ἐχθρὸς τῆς ὑλοφροσύνης, τῆς πρὸς τὰ πάτρια ἐν γένει καὶ πρὸς τὴν θρησκείαν ἀδιαφορίας, πρὸ εἴκοσι καὶ ὀκτῶ ἐτῶν, ὅτε ἔγραφε τὰς τελευταίας του ταύτας ἐντολάς, δὲν ἦτο ἀκόμη τότε τόσο φοβερός καὶ ἰσχυρὸς ὁ ἐπιδρομεὺς ψευδοπολιτισμὸς, ὁ ἐκ βάθρων ὑπονομεύων αὐτὴν τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ὑπόστασιν!

ΤΟ ΟΡΦΑΝΟ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

Ἡμέρα κοσμεόρταστη τοῦ χρόνου κολυμβήθρα
Ποῦ φέρεις ἀπο τᾶγια τοῦ Ἰορδάνου ρεῖθρα.
Τὸ καθαριτήριο νερὸ τὸν κόσμον νὰ βαπτίσης
Μὴ λησμονήσης τ' ὄρφανὸ
Πῶχει ἢ καρδοῦλά του καῦμὸ
Κλαίμενο μὴ τᾶφήσης !!

Ἡ νειότη μὲ φιλήματα τρελλὰ σὲ χαιρετίζει
Καὶ πεταχτὴ κάθε καρδιὰ τὰ δῶρά της ἐλπίζει
Νὰ εὔρη σ'τὸ κανίστρο σου τὸ χρυσοκετημένο.
Ἐνῶ μοιράζεις τὰ καλά,
Δὲς τ' ὄρφανὸ πόσο δειλὰ
Σὲ βλέπει γλωμασμένο.

Δὲν σοῦ ζητεῖ πολῦτιμα νὰ τοῦ χαρίσης δῶρα,
Στολίδια πῶχει σιὸ κουτὶ κρυμμένα ἢ Πανδώρα.
Ὅταν ὁ κόσμος χαρωπὸς δοξάζῃ τὸνομά σου,
Ἐχει ἀπόκληρο γιορτή,
Ἄν τύχη κὶ εὔρη τὸ ψωμί
Μέσ' ἔς τᾶπειρα καλά σου.

Χίλια καλά ἔστὸ κάμπορο χρυσοκτυμένη φέρεις
Καὶ καθενὸς τὴν τύχην του ἐσὺ καὶ μόνῃ ξέρεις.
Ἄλλὰ τί κρῖμα! μέσ' ἔς αὐτὸ τ' ὠραῖο πατηγούρι
Ποῦ βασιλεύει ἢ χαρὰ
Νᾶχ' ἢ ἀρράνεμα μποναμὰ
Τῆς πίκρας τὸ ποτήρι !!!

Μικροί, μεγάλοι σήμερον σκεφθῆτε ὅτι εἶνε σφαῖρα
Ὁ κόσμος, ποῦ σὰν τὸ τροχὸ γυρίζει κάθε ἡμέρα.
Ἄν ἐδῶ κάτω ἢ χαρὰ ἔχη τὴν λύπη ταῖρι,
Μὴ λησμονήτε τ' ὄρφανὸ
Κλαίμενο πῶχει καὶ γυμνὸ
Ἐξέτε τὸ χέρι !

Εἶνε ἀτίμητο καλὸ ἢ θεία ἐλεημοσύνη
Κὶ ὅποιος τὴν κάνει ἀνέκφραστη ἀισθάνει εὐφροσύνη.
Ἡ Νέμεσις τὸν πλούσιον δὲν τὸν φθονάει πλέον
Ὅταν τὸ χέρι του κινή
Καὶ δακρυσμένος ἐλεῇ
Γυμνὸν καὶ πειναλέον.

Ὅσαις μητέρες βγαίνετε πνιγμένας εἰς τὰ στολίδια
Καὶ περπατεῖτε σοβαραῖς μὲ ἐννοημένα φρονδία,
Κυριάζετε πόσ' ἄκλληρα καὶ ὄρφανὰ παιδικία
Φωτὰ δὲν ἔχουν ἔτι γωνιά
Βλέπουν παμποῦ τὴν ἀποχή
Τὰ δόλλα τους ἔμματακια.

Ὅταν σ'τὸ δρόμο βλέπουνε ἄλλα παιδιὰ ντυμένα
Νὰ παίζουν τὰ παιχίδια τους φαεινὰ καμαρωμένα,
Ραῖζετ' ἢ καρδοῦλά τους καὶ γίνετα κομμάτια.
Γιατὶ θυμούντα πῶς μικρὰ
μητέρα εἶχανε κὶ αὐτὰ
Ποῦ τᾶχε φῶς καὶ μύτια.

Πρωτοχρονιὰ δλόλαμπρη καὶ γελαστὴ ἡμέρα
Κάθε σ' ἀχτίδα χαρωπὴ ποῦ ὀρπτεῖς ἔς τὸν αἰθέρα
Χίλιας ἐλπίδες ζωνταναῖς γεννᾷ μέσ' σ'τὴν καρδιά μας
Χορὸς ἐδῶ, τραγοῦδ' ἐκεῖ
Γέλοια, χαραῖς καὶ μουσικὴ
Γλυκαίνουν τὰ δεινὰ μας.

Αὐτὸ τὸ μυριοσέλιδο ὁποῦ κρατεῖς βιβλίον,
Γραμμένο ἀπὸ τὰ δάκρυα αἰώνων τρισμυρίων
Παράδος το ἔστὸ παρελθόν, εἰς λήθην αἰωνίαν
Καὶ δῶσέ μας χίλια καλά
Νὰ ζήσωμεν χρόνια πολλὰ
Μ' ὄγεια καὶ εὐτυχίαν.

Γ. ΠΑΤΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Χανία τῆ 29ῃ Δεκεμβρίου 190....

Ἀγαπητέ μου νιὲ Φωκίωρ,

... Μετὰ μεγάλης χαρᾶς μανθάνομεν τὸς προόδους σου, καὶ τελείως εὐχαριστημένοι ἀπὸ σέ, πλήν τῶν τακτικῶν σου ἐξόδων, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ Νέου ἔτους σοῦ ἀποστέλλομεν καὶ δραχμὰς ἑκατόν, τὰς ὁποίας εἶσαι ἐλεύθερος νὰ διαθέσῃς κατὰ βούλησιν πρὸς τέρψιν σου, κάμνων ἔννοεῖται, ὅσον ἔνεστι καλλιτέραν χρῆσιν αὐτῶν.

Σοῦ εὐχόμεθα δὲ μετὰ τῆς μητρός σου ὅπως τὸ ἀρχόμενον ὅσον οὐπω ἔτος ὑπάρξῃ εὐτυχές διὰ σέ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν ὑγείας καὶ προόδου.

Σὲ ἀσπαζόμεθα

ὁ πατήρ σου

Φιλοποίμν Φιλοπόδης.

Ἐνθουσιῶν ἐπὶ τῷ πατρικῷ δῶρῳ καὶ τῇ ἐπιστολῇ ἀπέσυρα μικρὸν χρηματικὸν ποσὸν ὅπως διέλθω τὴν ἐσπέραν ταύτην τῆς παραμονῆς τοῦ Νέου ἔτους, ἐξαιρετικῶς, τὸ δὲ ὑπόλοιπον θέσας ἐπιμελῶς ἐντὸς τοῦ ἔσωθεν τοῦ ἐπενδύτου μεγάλου θύλακος, καὶ πρὸς μεγαλειτέραν ἀσφάλειαν κομθῶθεις μετὰ προσοχῆς ἐξήλθον τοῦ ταχυδρομικοῦ Μεγάρου, βαδίζον πρὸς τὴν ὁδὸν Αἰόλου, τὴν ὁποίαν ἐσκεπτόμην νὰ διέλθω κατὰ μῆκος ὅπως εἰσέλθω πρὸς τὴν ὁδὸν Στοδίου καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν τῶν Πινακωτῶν, ὅπου εἶχον ὑπ' ἐνοίκιον μικρὸν δωμάτιον ἐπιπλωμένον. Πρώτῃ μου μέριμνα ἦτο νὰ ἐξοφλήσω τὸ μικρὸν χρέος μου πρὸς τὴν οἰκοδέσποιναν.

Προῦχάρουν ὅσον ἠδυνάμην ταχύτερον ἔνεκεν τοῦ συνωστισμοῦ τοῦ πανηγυρίζοντος τὴν τελευταίαν τοῦ φθίνοντος ἔτους πλήθους, ὅποτε αἰσθάνομαι ἑαυτὸν βιαίως σειόμενον ἐκ τοῦ ὄμου, καὶ στρέψας ἀποτόμως εὐρίσκομαι πρὸ τοῦ προσφιλεστέρου τῶν φίλων μου, Φιλάρετου, τὸν ὁποῖον ἀπὸ τῆς χθὲς ἐνόμιζον ἀπελθόντα χάριν τῶν ἑορτῶν παρὰ τῆ οἰκογενείᾳ του.

— Τί ἐπαθες, ἀγαπητέ Φωκίωρ; Φαίνεσαι μᾶλλον πετῶν ἢ βαδίζων διὰ μέσου τῶν ζώντων τούτων ἐμποδίων. Ἡ χαρὰ ἢ ἡ ἔλπις λάμπει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἂν κρίνω πῶθεν ἔρχεσαι, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ ἔλαβες καλὰς εἰδήσεις ἀπὸ τοὺς ἰδικούς σου, ἐκτὸς ἂν αὐταὶ προέρχωνται ἐντεῦθεν, περιέχουσαι θελκτικωτέρους λόγους τῶν πατρικῶν συμβουλῶν καὶ παραινέσεων.

— Πῶς ἀκόμη εἶδῃ Φιλάρετε; θὰ ἔλεγον ὅτι ἐπεςες εἰς οὐρανοῦ ὅπου πράγματι ἐγὼ ἐπέτην πρὸ ὀλίγου, ἂν ἡ ὄψις σου δὲν ἐμαρτύρει ὅτι ἐξέρχεται μᾶλλον τοῦ Ἄδου. Σὲ ἐνόμιζον ἤδη εἰς τὴν πατρίδα.

— Φεῦ! εἶθε νὰ εἶχον ἀναχωρήσει. Ἄλλὰ οὐστουχῶς πολὺ ἀκριβῶς ἐμάντευσες ἀπὸ τὸν Ἄδην ἐξέρχομαι ἢ μᾶλλον ἀπὸ ἐν χαρτοπαίγνιον, ὅπερ εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτό! Ἐχασα ὅλας μου τὰς οἰκονομίας. Σὺ δὲ ἂν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνης, ἐλπίζω ὅτι θὰ σπεύσῃς πρὸς βοήθειάν μου.....

Ἦτο ἤδη ἡ βῆ μετὰ Μεσημβρίαν, ἢ κίνησις τῶν ὁδῶν πρὸ ὀλίγου εἶχεν αὐξήσει ἐπαισθητῶς καὶ ἡ ἀνθρωποπλημμύρα αὐτῆ εἶχε κατὰ τὸ μαγευτικὸν καὶ θαυμάσιον. Ἄνθρωποι πάσης ἡλικίας, δυνάμενοι νὰ φέρωσιν ὄπλα, ἐμάχοντο μετὰ θράσους ἀπαραμίλλου τὸν χαρτοπόλεμον. Νέφη ὀλόκληρα καπνοῦ πολυχρώμου ἠγείροντο ἐκ κομφετῆ καὶ κανονιστοῖ χίαι διαφόρου διαμετρήματος Ροκάνων ἐπλήρουν τὸν ἀέρα ἐκ τῶν ἔκκαφωτικῶν κρότων των. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ Σάλλπιγγες διαφόρων σχημάτων καὶ τόνων, καὶ τύμπανα ἐσήμαι-

Ο "ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΑΣΤΗΡ.,

ἐπὶ τῷ Νέῳ ἔτει

ΕΥΧΕΤΑΙ ΠΑΣΙ

Ἐτη πάμπολλα

καὶ πανευδαίμονα

νιν ἄλλοτε μὲν τὴν ἐφοδὸν ζωνῶς, ἄλλοτε δὲ κλαυθμηρῶς τὴν ὑποχώρησιν. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τούτων, καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὀλόκληρος στόλος φορητῶν θωρηκτῶν, καταδρομικῶν καὶ τορπιλλοδύλων, ὀλοκλήρων ναῶν ἢ πύργων Φαιουδικῶν καταφῶτων διεσταυροῦντο, μεταφερόμενοι ὑπὸ συνωδίας αὐτοσχεδίων μουσικῶν, ὀξυφῶνων καὶ ὑψιφῶνων, σταθμευόντων ἀπὸ θύρας εἰς θύραν, καὶ ἐκρηγυομένων εἰς εὐχὰς ἐρρύθμους διὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος.

Ἡ χαρὰ ὅλου ἐκείνου τοῦ πλήθους μὲ συνήρπαζεν οὕτως ὥστε βλέπων τὴν προφανῆ κατῆφειαν καὶ τὸ ἀδιαφοροῦν ἦθος τοῦ Φιλάρετου καὶ ἐπιθυμῶν νὰ διασκεδάσω τὴν λύπην αὐτοῦ τὸν παρεκάλεσα νὰ με συνοδεύσῃ εἰς τὸ Ξενοδοχεῖόν μου ὑποσχόμενος εἰς αὐτὸν δεῖπνον Λουκούλλειον εἰς φαγητὰ καὶ ποτὰ.

- Ἀκόμη δέκα δραχμὰς εἰς τὸ ἐπτό.
- Μάλιστα Κύριε. . . πέντε· ἑνέα, ἐπτὰ· εἴ.
- Καὶ τὸ ἄλλο ἐπτὰ.
- Ὀλόκληρον τὸ εἰκοσιπεντάδραχμον;
- Ὀλόκληρον! δὲν μοῦ ἐμεινεν τίποτε ἄλλο.
- Ὅπως ἀγαπᾶτε!.. Ντάμα-ὀκτώ; εἴξ-ἐπτὰ, ἑνέα-τρία!
- Στό Διαβ. . . . μ' ἔληστεύσατε!
- Προσέχετε εἰς τοὺς λόγους σας!
- Εἶσθε κλέπτῃς!

»Δέχομαι ἰσχυρὸν γρόνθον ἐκ τῶν ὀπισθεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· μόλις ἔλαβον τὸν καιρὸν νὰ συνέλθω καὶ ἀπῶθῶν καὶ ἀπωθούμενος εὐρίσκομαι ἐκτὸς τῆς αἰθούσης ἐκείνης ἄνευ ὀβολοῦ, τρέχων πρὸς τὴν κατοικίαν μου ὡς δαιμονισμένος πλήρης αἰσχους καὶ λύπης.

»Πρὸ πολλοῦ θὰ εἶχον ἐπανέλθει. Μετὰ λεπτομερῆ ἐρευναν πάντων τῶν θυλακίων καὶ συρταρίων μου, ἐκάθησά πρὸ τοῦ γραφείου μου καὶ πιέζων μὲ τὰς δύο χεῖρας τὴν κεφαλὴν μου, προσεπάθουν νὰ συγκεντρώσω τὰς ἰδέας μου, προσηλόνων τὸ βλέμμα μου ἐπιμόνας πρὸ δύο δεκαρῶν τοῦ Ὄθωνος, αἵτινες, μετ' ἄλλων τινῶν διαφόρων ἐθνικοτήτων, — λείψανα παλαιᾶς ἰδιοτροπίας νομισματολόγου — ἀπετέλουν τὴν μόνην κινητὴν περιουσίαν μου. Ἐφρασσον ὅσον ἠδυνάμην τὰ δῶτά μου ὅπως μὴ ἀκούω τὸν δαιμονιώδη θόρυβον τῶν ἐν ἀγρίᾳ συμφῶν ἀυλῶν καὶ τυμπάνων, εὐχομένων τὴν ἀκατανόητον πλέον ἀνὰ μεγαλώσῃ μὲ χαρὰ», συμφωνίαν ἦτις ἀκόμη πρὸ ὀλίγου, μοῦ ἐνέπνεε τόσην χαρὰν καὶ ποίησιν.

»Θὰ εἶχεν ἤδη ἐξημερώσῃ. . . Ἀνεμνήσθην αἰφνης ὅτι δὲν ἔλαβον χθὲς τὸν καιρὸν νὰ πληρώσω τὸ ἐνοίκιον τοῦ δωματίου μου καὶ ἐφριζα ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν ἢ παιδίσκη τῆς οἰκοδεσποίνης μου θὰ ἀνήρχετο μετὰ τῆς ἀποδείξεως πρὸς εἴσπραξιν αὐτοῦ, ἀπαιτοῦσα ἅμα καὶ δι' ἑαυτὴν τὸ ἀπαραίτητον δῶρον.

»Ἡ ἡμέρα θὰ εἶχε προχωρήσει· πλέον. Τὸ ψῆχος ἦτο ὀρμιμύ· ὠρῶν δὲ ὀλοκλήρων ἀκίνησια, τοὺς μὲν πόδας μου εἶχεν ἀποψήξει, τοὺς δὲ νεκροὺς καὶ ἐμὴν κεφαλὴν μου ἥσθάνον μὴ σπαρασσομένους. Πρὸ τοῦ ἔσωθεν τοῦ ἐπενδύτου μου, τὸν

ζώμεθα ως τὰ χρήματα μετὰ τῆς οἰκονομίας. Συνιστῶντες δὲ τοῖς φίλοις ἀναγνώσταις τὴν οἰκονομίαν εἰς τοὺς λόγους, οὐδὲν ἄλλο ἐνοοῦμεν ἢ τὴν μετριότητα, διότι εἴαν ἡ μετριότης τῶν λόγων εἶναι τὸ σύμβολον τῆς φρονήσεως, ὡς εἶπομεν, ἡ σιωπὴ καὶ ἡ ξηρότης εἶναι τεκμήριον τῆς ἀδελτηρίας. Ὁ βλάξ, ὅστις οὐδὲν λέγει, οὐδὲ περισσώτερον τι διανοεῖται, ἡ δὲ βραδύτης καὶ ἡ ξηρότης τῶν λόγων ἀναγγέλλουσι πολ- λάκις τὴν βραδύτητα καὶ ξηρότητα τοῦ πνεύματος, διότι τότε ὀμιλεῖ τις ταχέως, ὅταν ἔχη πολλὰς ἰδέας, καὶ αὗται ταχέως διαδέχονται ἀλλήλας. Τοῦτο εἶναι προσὸν σπουδαϊό- τατον, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπικίνδυνον. Ἡ ὀξύτης τοῦ πνεύμα- τος, ἥτις τυχὸν θὰ περιεκόσμη τινά, οὐδεμίαν θὰ εἶχεν ἀξίαν εἴαν οὗτος δὲν εἶχε τὸ προτέρημα τοῦ νὰ ὀμιλῇ ἐπικαίρως καὶ νὰ γνωρίζῃ νὰ σιωπᾷ. Διὰ τοῦτο ἡ μετριότης τῶν λόγων συνιστᾶτο ὑπὸ τῶν σοφῶν, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Πυθαγόρας, ὡς ἐν ἀρχῇ εἶπομεν, ἐν τῷ πρώτῳ μαθηματι συνίστα αὐτὴν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Ἡ δὲ ἀρχαία Αἴγυπτος, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ πρώτη κοιτίς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς σοφίας, εἶχεν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ αὐτῆς ἀνδριάντα, ὅστις ἐχρησίμευεν ὡς σύμβολον τῆς σιωπῆς. Ἡ ἱερογλυφικὴ αὕτη εἰκὼν εἶχε τὸν δάκτυλον τοθεῖμένον ἐπὶ τῶν χειλέων, συνιστῶσα οὕτω τὴν σιγὴν εἰς τοὺς πολίτας.

Ὅσον δὲ εἶναι τίμιον τὸ νὰ γνωρίζῃ τις καλῶς νὰ κυ- βερνᾷ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἐπὶ τοσοῦτον εἶναι μισητὸν καὶ ἐπονεϊδιστὸν τὸ νὰ εἶναι τις λάλος, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Σολομὸν λέγει «λόγοι στόματος σοφοῦ χάρις, καὶ χεῖρ ἄφρονος κατα- ποντίσουσιν αὐτόν» (Ἐκκλ. 10, 12). Ὁ τοιοῦτος λέγει οὐ μόνον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον γνωρίζει, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δὲν ἔπρεπε νὰ λεχθῇ. Οὐδὲν δύναται νὰ κρατήσῃ μυστικόν. Πᾶν ὅ,τι βλέπει, πᾶν ὅ,τι μανθάνει καὶ πᾶν ὅ,τι διαλογι- σθῇ, κοινοποιεῖ τοῦτο πάραυτα εἰς τοὺς ἄλλους, ἢ ὑπὸ τύπον μυστικοῦ λέγει τοῦτο εἰς πάντας ἐκείνους, οἵτινες θέλει νὰ τὸ γνωρίζωσι, διότι, κατ' αὐτόν, πάντες μὲν εἶναι ἐμπιστοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς τρέφει εἰς αὐτόν ἐμπιστοσύνην. Συλλέγει ἀπλήστως πάντα τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν μικρὰ ἢ μεγάλα συμ- βάντα, πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν τιμὴν ἢ τὴν ὑπόληψιν τῶν ἄλ- λων, ὅπως μεταδώσῃ αὐτὰ εἰς εὐρύτερον κύκλον. Ἐν ἐνὶ λόγῳ εἶναι ἡ σκανδαλώδης τῆς κοινωνίας σάλπιγξ.

Πλὴν τούτων ὁμως ὁ λάλος εἶναι οὐ μόνον μισητός, ἀλλὰ καὶ ἀνυπόφορος, διότι ἡ μεγαλητέρα εὐχαρίστησις, ἣν δύνα- ται τις νὰ προξενήσῃ εἰς αὐτόν εἶναι νὰ τὸν ἀκούῃ χωρὶς νὰ τὸν διακόπτῃ. Ἀλλὰ θὰ νὰ κατορθώσῃ τις τοῦτο ὅποιαν ὄσεν νὰ ἔχη ὑπομονήν; Παραζαλιζει τοὺς ἄλλους διὰ διηγῆ- σεων ἀτελευτήτων, διὰ ἱστοριῶν μακρῶν, ἀνουςίων καὶ μυρι- άκις εἰρημένων. Διηγοῦνται ὅτι ὁ Μ. Ναπολέον ἐξελθὼν ποτε ἐπ' ἀμάξης εἰς περίπατον παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ φίλον τού τινά, ὅστις εἶχε τὸ ἐλάττωμα τοῦτο καὶ ὅστις διὰ τῆς φλυαρίας αὐτοῦ ἀπεκοίμισε αὐτόν, ὅτε δὲ παρετήρησε τοῦτο εἰλικυσε τὸν βασιλέα ἀπὸ τῆς χειρίδος, ὅπως τὸν ἀκούσῃ, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἀνόλιξας τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ εἶπεν εἰς αὐτόν «ἦ ἄφες με νὰ κοιμηθῶ ἢ μὴ με ἀποκοιμίζῃς».

Ἐὰν θέλητε νὰ ἐπιζητήσωσι πάντοτε τὴν συναναστροφὴν σας, μὴ μιμνεῖσθε τοὺς φλυαροὺς καὶ μαρολόγους ἐκείνους, οἵτινες ὁσάκις ἀρχίσωσι νὰ διηγῆθωσι τι παρνεϊροῦσι πλεῖστα ὅσα ἀνωφελῆ ὑπὸ τύπον δῆθεν λεπτομερειῶν, καὶ οὐδὲν λη- σμονοῦσι εἰμῆ μόνον τὸ τέλος. Φροντίζετε νὰ διηγῆσθε πάν- τοτε νέα πράγματα, διηγείσθε αὐτὰ μετὰ χάριτος, μετὰ συν- τομίας, καὶ μὴ λησμονῆτε νὰ δίδητε τὸν λόγον καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. Προσέχετε νὰ μὴ ἐπιφέρητε κόρον εἰς ἐκείνους, οἵτι- νες ἔχουσι τὴν προθυμίαν νὰ σας ἀκούωσι, ἐπαναλαμβαδον- τες πολλάκις τὰ αὐτά. Μὴ λησμονῆτε, ὅτι τὸ πλεῖστον ἐξ

ἐκείνων, οἵτινες ὀμιλοῦσι πολύ, ποιοῦνται ὀλιγωτέρων χρῆσιν τῆς κρίσεως ἢ τοῦ μνημονικοῦ αὐτῶν. Ὁ πολυλόγος εἶναι συνήθως καὶ μαρολόγος, διὸ καὶ ὁ Σοφός λέγει «ἐκ πολυλο- γίας οὐκ ἐκφεύξει ἀμαρτίαν». Ὁ πολυλόγος ὁμοιάζει τὰ δέν- δρα ἐκεῖνα, ἅτινα φέρουσι πολλὰ μὲν φύλλα, ὀλίγους δὲ καρπούς, δι' ὃ καὶ τὸ ἀπύλωτον αὐτοῦ στόμα, λίαν ὀρθῶς παραβάλλεται ὑπὸ τοῦ Σοφοῦ, πρὸς τὸ ἄνευ κλειθρῶν κιβώ- τιοι, ὅπερ εἶναι ὅλως ἀκατάλληλον πρὸς διαφύλαξιν πολυτί- μων πραγμάτων. Ὁ πολυλόγος καὶ ἀδόλεσχος οὐδὲν γνωρίζει νὰ συγκρατῇ ἐνῷ ὁ νουεχῆς καὶ περιεσκεμμένος, οὐδὲν λέγει ὅπερ δὲν ἔπρεπε νὰ λεχθῇ. Ἡ εἰς τοὺς λόγους ἐπιφυλακτι- κότης εἶναι μέγα τεκμήριον πολλῆς κρίσεως καὶ συνέσεως, διὰ τοῦτο καὶ ὁ σοφὸς Σιράχ λέγει ὅτι «ἐν στόματι μαρῶν ἡ καρδία αὐτῶν, ἐν καρδίᾳ δὲ φρονίμων στόμα αὐτῶν» (Σιρ. 21, 26). Τὸ νὰ γνωρίζῃ δὲ τις νὰ ὀμιλῇ ἐπικαίρως καὶ νὰ σιωπᾷ ὅταν πρέπη, εἶναι ἐν ἐκ τῶν σπανιωτάτων φυσικῶν δώρων, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ποτε ἐν τινι πολυαριθμῷ συναναστροφῇ, διατί μόνος σιωπᾷ ἀποῦ πάντες ὀμιλοῦσι ἀπήντησε «οἷότι πολλάκις μετανοῶ, ὁσάκις ὀμι- λῆσω».

(Ἄκολουθεῖ)

ΑΡΧΙΜ. ΑΓΑΘ. ΝΙΝΟΛΑΚΙΣ

ΣΕΛΙΔΕΣ ΕΚ ΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

• ΠΟΤΕ ΕΚΤΙΣΘΗΣΑΝ ΤΑ ΦΡΟΥΡΙΑ ΣΟΥΔΑΣ, ΓΡΑΜΒΟΥΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΙΝΑΛΟΓΚΑΣ

Πότε τὰ φρούρια τῆς Σούδας, Γραμβούσης καὶ Σπιναλόγ- κας κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀναφέρεται εἰς πλεί- στας ἱστορίας καὶ εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους. Πότε δὲ καὶ ἕνεκα τίνων αἰτίων ὠχυρώθησαν ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν αἰ κησίδες αὐ- ται, διὰ βραχέων ἐν τοῖς ἐπομένοις θὰ ἐκθέσωμεν.

Τῷ 1230, ὅτε ἦτο δοῦξ τῆς Κρήτης ὁ Ἰωάννης Στορλά-δος ἐξεργάγη ἐν τῇ νήσῳ ἐπανάστασις ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τῶν ἀδελφῶν Μιχαὴλ καὶ Κωνσταντίνου Δρακοντοπούλλων, Μι- χαὴλ Μελισσηνοῦ, Σεβαστοῦ Νικολάου Δαιμονογάννη καὶ Μιχαὴλ Ἀρκολέου, οἵτινες ἐγένοντο κύριοι πάσης τῆς νή- σου πλὴν τῶν φρουρίων. Ὁ δοῦξ τῆς Κρήτης μὴ δυναθεὶς νὰ καταβάλῃ τὴν ἐπανάστασιν καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὰς κατὰ τῶν φρουρίων ἐφόδους καὶ τὰς καταστροφὰς ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ, τὰς ὁποίας ἐπέφερον οἱ ἐπαναστάται, προσεκάλεσεν εἰς ἐπικουρίαν τὸν δούκα τῆς Νάξου Ἀγγελοῦ Σανοῦτον. Οὗτος ἐλθὼν εἰς Κρήτην προσωμίση εἰς Σούδαν. Ἐκεῖ δὲ τῇ βουλῇ τοῦ Στορλάδου οἱ στρατιῶται τοῦ Σανοῦτου, παροτρυ- νόμενοι ὑπὸ τούτου ἐπιστατοῦντος, ἐκτισαν τὸ φρούριον τῆς Σούδας, ὅπως χρησιμεύῃ ὡς ὀρμητήριον κατὰ τῶν ἐπαναστα- τῶν, μὴ δυναμένων νὰ προσβάλωσιν ἢ νὰ ἀποκλείωσιν αὐτό. Καὶ ἐζήτησαν μὲν τότε οἱ Κρητες τὴν βοήθειαν τοῦ ἐν Νικαίᾳ αυτοκράτορος Ἰωάννου Βατάτζη, ὅστις ἐπεμφε 33 πλοῖα μετὰ στρατοῦ. Ἡ ἐπικουρία αὕτη κατάρθρωσε νὰ κυριεύσῃ τὸ Ρέθυμνον καὶ ἄλλα φρούρια ἄλλ' ἢ ἐπιτυχία δὲν ἔσπεψε μέχρι τέλους τὰ ὄπλα αὐτῆς καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἀπέλθῃ ἐκ τῆς νήσου. Ἐν ᾧ δὲ ὁ στόλος ἐπέστρεφεν εἰς τὰ ἴδια κατε- λήθη ὑπὸ τρικυμίας εἰς τὰ Κύθηρα καὶ πλὴν 3 πλοίων κα- τεστράφη.

Τοῦτο δ' ὁμως δὲν ἀπεθάρρυνε τὸν Ἰω. Βατάτζη, ὅστις ἐξακολουθοῦσης τῆς ἐπανάστασεως ἀπέστειλεν ἕτερα 12 πλοῖα εἰσελθόντα ἐντὸς τοῦ λιμένος τῆς Σούδας παρ' ὄλην τὴν ὀχύρωσιν τοῦ στομίου. Τοῦτο μεθίσταται οἱ Ἐνετοὶ ἔσπευ- σαν νὰ λύσωσι τὴν πόλιν.

